

GEOGRAFIA

Klasa piąta

NIEDOSTATECZNY (1)

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

DOPUSZCZAJĄCY (2)

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- wyjaśnia, czym zajmuje się geografia;
- wymienia główne kierunki świata;
- wskazuje na globusie i mapie świata: bieguny, równik, południki 0° i 180° , półkule, zwrotniki i koła podbiegunowe;
- pokazuje i nazywa kontynenty i oceany na globusie i mapie świata.
- wyjaśnia, czym jest mapa i wymienia jej elementy;
- rozróżnia rodzaje map;
- podaje przykłady map tematycznych;
- wymienia różnice między mapą papierową a mapą cyfrową;
- odczytuje skalę mapy;
- wyjaśnia pojęcia *wysokość bezwzględna* i *wysokość względna, poziomice*;
- odczytuje wysokości bezwzględne z mapy;
- rozpoznaje na mapie wypukłe i wklęsłe formy terenu;
- tłumaczy pojęcie *krajobraz* i wyróżnia jego rodzaje;
- wylicza pasy krajobrazowe Polski.
- wskazuje na mapie krainy geograficzne w Polsce (*Pobrzeże Słowińskie, Pojezierze Mazurskie, Nizina Mazowiecka, Wyżyna Krakowsko-Częstochowska, Wyżyna Lubelska, Wyżyna Śląska, Tatry*);
- rozpoznaje na filmach i ilustracjach krajobrazy w Polsce;
- wyjaśnia różnice między krajobrazem naturalnym a krajobrazem antropogenicznym;
- charakteryzuje krajobraz wielkomijski.

- wskazuje na mapie i omawia strefy klimatyczne świata;

DOSTATECZNY (3)

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który opanował zakres wiedzy i umiejętności jak na ocenę dopuszczającą, a ponadto:

- wymienia źródła wiedzy geograficznej;
- określa położenie kontynentów i oceanów na półkulach Ziemi;
- wskazuje kontynenty i oceany na trasach wypraw K. Kolumba, V. da Gamy i F. Magellana;
- wymienia główne i pośrednie kierunki świata w języku polskim i skróty w języku angielskim;
- podaje cechy południków i równoleżników;
- omawia przyczyny i znaczenie wielkich odkryć geograficznych.
- odczytuje informacje z legendy mapy;
- stosuje skalę mapy do ustalenia odległości na mapie;
- posługuje się rysunkiem poziomicowym;
- wyjaśnia znaczenie barw stosowanych na mapach ogólnogeograficznych;
- wyszukuje w atlasie różne przykłady map tematycznych;
- tłumaczy, jak wykorzystywać różne rodzaje map;
- oblicza odległości w linii prostej na mapie za pomocą skali;
- korzysta z mapy ogólnogeograficznej i krajobrazowej.
- wymienia gatunki roślin i zwierząt występujące w danym krajobrazie;
- wskazuje na mapie obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego w Polsce;
- charakteryzuje warunki klimatyczne w poszczególnych pasach krajobrazowych;
- omawia najważniejsze walory przyrodnicze i kulturowe Polski.
- odczytuje informacje przedstawione na klimatogramach;
- przedstawia główne cechy krajobrazów świata;
- identyfikuje krajobrazy świata na podstawie filmów i ilustracji;
- rozpoznaje na filmach i ilustracjach wybrane gatunki zwierząt i roślin występujące w różnych strefach krajobrazowych.

DOBRY (4)

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który opanował zakres wiedzy i umiejętności jak na ocenę dostateczną, a ponadto:

- podaje wartości charakterystycznych równoleżników (*równik, zwrotniki, koła podbiegunowe*);
- stosuje główne i pośrednie kierunki świata do opisu położenia wybranych punktów względem innych obiektów;
- porównuje siatkę geograficzną i siatkę kartograficzną;
- porównuje południki i równoleżniki;
- omawia skutki wielkich odkryć geograficznych.
- oblicza wysokość względną, korzystając z poziomicy na mapie;
- wyszukuje i przedstawia informacje na temat form ochrony przyrody w Polsce;
- oblicza długość trasy złożonej z kilku prostych odcinków;
- odnajduje w terenie elementy krajobrazu widoczne na mapie;
- rozpoznaje na mapie składniki krajobrazu.
- omawia związek warunków przyrodniczych ze sposobem zagospodarowania terenu (*na przykładach Wyżyny Lubelskiej i Wyżyny Śląskiej*);
- wskazuje podobieństwa i różnice pomiędzy pasami krajobrazowymi;
- wyjaśnia znaczenie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.
- omawia podobieństwa i różnice między strefami krajobrazowymi na świecie;
- opisuje zależności między życiem mieszkańców a warunkami przyrodniczymi występującymi w różnych strefach krajobrazowych.

BARDZO DOBRY (5)

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który opanował zakres wiedzy i umiejętności jak na ocenę dobrą, a ponadto:

- znajduje powiązania między geografiami a innymi dziedzinami wiedzy;
- omawia położenie Ziemi w Układzie Słonecznym;
- określa lokalizację wybranego punktu na Ziemi względem charakterystycznych równoleżników i południka 0°.
- proponuje trasę wycieczki z uwzględnieniem informacji zawartych na mapie;
- omawia formy ochrony przyrody w Polsce;
- potrafi zorientować mapę w terenie;
- posługuje się w terenie planem miasta i mapą turystyczną;
- charakteryzuje zróżnicowanie krajobrazowe Polski;
- omawia przykłady negatywnego wpływu człowieka na środowisko;
- przedstawia podstawowe zależności między elementami krajobrazów;
- opisuje życie mieszkańców wybranych krain geograficznych.
- porównuje klimatogramy typowe dla różnych stref krajobrazowych;
- wykazuje zależności między klimatem a strefą krajobrazową.

CELUJĄCY (6)

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który opanował zakres wiedzy i umiejętności jak na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

- korzysta z różnych źródeł geograficznych w celu uzyskania informacji;
- omawia przebieg wypraw wybranych podróżników.
- dokonuje obserwacji i pomiarów w najbliższej okolicy szkoły;
- omawia różne formy ochrony przyrody w Polsce, w tym parki narodowe, i wskazuje je na mapie.
- dokonuje oceny krajobrazu najbliższej okolicy pod względem jego piękna oraz ład przestrzennego.
- identyfikuje zależności między składnikami poznawanych krajobrazów a warunkami życia człowieka.